

۸۶

گنجینه

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه ۱۹ فروردین ماه ۱۴۰۱

سازمان مجامع قزوین

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده بیانات
ائمہ جمعہ قزوین در خطبه‌های
نماز جمعه، هر هفته به صورت
الکترونیکی از طریق شبکه‌های اجتماعی
ستاد نماز جمعه منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمہ
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

جایگاه ماه رمضان در قرآن کریم

خدای متعال فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا
كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾
﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

۱. ای اهل ایمان! روزه بر شما مقتر و لازم شده؛ همان گونه که بر پیشینیان شما مقتر و لازم شد؛ تا پرهیزکار شوید (بقره: ۱۸۳).

يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١﴾

خدا درباره ماه مبارک رمضان با اهمیت بسیاری سخن گفته است. این بخش از سوره مبارک بقره، مرکز کلام خدا درباره ماه روزه و رمضان است. خدای متعال در سوره نحل به پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ می‌فرماید:

﴿بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ
مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢﴾﴾

ما این قرآن را به تو نازل کردیم تا برای مردم کتاب خدا را بیان کنی. ما همین آیات را تا حدی می‌فهمیم. پیغمبر گرامی اسلام صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ باید به داد ما برسند: آن حضرت باید این آیات را برای ما روشن کنند و به ما بگویند که چه

۱. [این است] ماه رمضان که قرآن در آن نازل شده؛ قرآنی که سراسرش هدایتگر مردم، دارای دلایلی روشن و آشکار از هدایت می‌باشد و مایهٔ جدایی [حق از باطل] است، پس کسی که در این ماه [در وطنش] حاضر باشد، باید آن را روزه بدارد. آن‌که بیمار یا در سفر است، تعدادی از روزهای غیر ماه رمضان را [به تعداد روزهای فوت شده روزه بدارد]. خدا آسانی و راحت شما را می‌خواهد نه دشواری و مشقت شما را. [قضای روزه] برای این است که شما روزه‌هایی را [که به خاطر عذر شرعی افطار کرده‌اید] کامل کنید، خدا را بر اینکه شما را هدایت فرموده بزرگ شمارید و نیز برای اینکه سپاسگزاری کنید (بقره: ۱۸۵).
۲. [همهٔ پیامبران را] با دلایل روشن و کتاب‌های آسمانی [فرستادیم]. قرآن را [هم] به سوی تو نازل کردیم؛ به خاطر اینکه برای مردم آنچه را بیان کنی که برای [هدایتشان] به سویشان نازل شده و برای اینکه [به پیامبری تو و آنچه به حق نازل شده] بیندیشند (نحل: ۴۴).

اسراری در این آیات نهفته است. اگر مردم بیان پیغمبر را درباره آیات قرآنی ببینند، فکرشان فعال می‌شود، متفکر بار می‌آیند، سطحی‌نگر نمی‌شوند، ساده‌نگاه نمی‌کنند و مسائل را ریشه‌ای می‌فهمند.

تبیین ماه رمضان در کلام رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

با این مقدمه، پای کلام رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ می‌نشینیم که همین آیات روزه را برای ما توضیح داده‌اند: خدا فرمود: روزه بگیرد تا باتقوا شوید. حضرت آمده است به ما بگوید که چطور می‌توانیم باتقوا شویم. خدا فرموده است: قرآن ((بینات هدایت)) است و هدایت را برای شما بیان می‌کند. حضرت آمده است به ما بگوید که ((بینات هدایت)) به چه معناست. خدا فرموده است: قرآن فرقان است و فرق بین خوبی‌ها و بدی‌ها و حق و باطل را روشن می‌کند. حضرت برای ما بیان می‌کنند که چطور قرآن فرقان است، چطور تقوا نیاز انسان است و چگونه باید اهل باشیم.

خطبه شعبانیه؛ از مهم‌ترین منابع شناخت ماه رمضان

حضرت خیلی جاها این [موضوعات] را بیان کرده‌اند. از جمله، در آخرین جمعه ماه شعبان بیان مبسوطی دارند. هفته گذشته شروع این خطبه را گفتیم که حضرت [در آن] ماه رمضان را به ما معرفی کرد: ماه برکت و رحمت و غفران است. شب‌های آن بهترین شب‌ها و روزهای آن بهترین روزهاست. لحظه لحظه ماه رمضان بهترین لحظه‌های زندگی انسان است. سفارش کرده‌اند که از مهمانی خدا خوب استفاده کنید. مبادا بازیگوشی کنید و گرسنه برگردید! گاهی بچه‌های کوچک به مهمانی می‌روند و برمی‌گردند؛ [اما] از سفره‌ای که صاحب‌خانه برای آن‌ها انداخته است هیچ استفاده‌ای نمی‌کنند. ممکن است سر سفره مهمانی خدا، حواس ما هم به جای دیگری باشد. خودمان را از ضیافت الهی محروم نکنیم. بخش‌های دیگر خطبه شعبانیه را به اختصار می‌گوییم. در همین اوایل ماه مبارک، تا جایی که

توفیق پیدا کنم بعضی قسمت‌های آن خطبه را خدمت شما یادآوری می‌کنم:

«وَوَقِّرُوا كِبَارَكُمْ وَارْحَمُوا صِغَارَكُمْ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ^۱.»

حضرت سفارش کرده‌اند: هوای همدیگر را داشته باشید. کسانی که از شما بزرگ‌تر هستند، حرمت آن‌ها را نگه دارید. بزرگ‌ترهای ما پدران و پدربزرگ‌ها، ریش‌سفیدهای محله، مسئولان متدین و مؤمن، رهبر عظیم‌الشان، ائمه اطهار و انبیای عظام عليهم السلام هستند. [از طرفی] ممکن است سن خیلی‌ها از ما کمتر باشد؛ [اما] باید نسبت به آن‌ها هم اهل رحمت و محبت باشیم. [همچنین] در این ماه شریف، صله رحم را جدی بگیریم.

«وَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ^۲.»

تمرین کنیم که زبانمان را حفظ کنیم. اگر در ماه رمضان نتوانیم زبانمان را مدیریت کنیم و بر آن مسلط باشیم، در غیر ماه رمضان دیگر نمی‌توانیم. ماه رمضان فرصت خوبی است که زبانمان را کنترل کنیم.

۱. به سالمندان را احترام بگذارید، بر خردسالان رحم کنید و صله رحم کنید.

۲. زبانتان را [از آنچه نباید گفت] حفظ کنید.

ما گاهی با زبانمان آبروی خودمان را در معرض خطر قرار می‌دهیم. حیثیت خودمان با زبانمان آسیب می‌بیند یا دل مؤمنی با زبان ما می‌شکند. وقتی این کارها را می‌کنیم، جایی که وظیفهٔ زبان این است که امر به معروف کند، آنجا زبان الکن است. اگر زبان اینجا وظیفه‌اش را درست انجام بدهد و حفظ شود، در امر به معروف و نهی از منکر هم کارش را درست انجام می‌دهد؛ اما اگر رها باشد، دیگر زبان ما نیست. زبان هوا و هوس ماست. ما به او مسلط نیستیم. او به ما مسلط می‌شود.

«وَعَضُّوا عَمَّا لَا يَجِلُّ النَّظْرُ إِلَيْهِ أَبْصَارَكُمْ وَعَمَّا لَا يَجِلُّ الْإِسْتِمَاعُ إِلَيْهِ أَسْمَاعَكُمْ»^۱

چشم‌تان را از هر چیزی که به شما ربطی ندارد ببندید و حفظ کنید. هر چیزی نباید چشم شما را به خود متوجه کند؛ خواه نامحرم، خواه مال حرام یا خواه طمع به هر چیز باشد. [همچنین] هر چیزی که گوشتان نباید بشنود را نشنوید.

۱. چشم‌های خود را از آنچه نباید دید و گوش‌هایتان را از آنچه نباید شنید حفظ کنید.

خیلی چیزها را در فضای مجازی می‌بینیم یا می‌شنویم و نسبت به برادر، والدین، همسایه، همکار و بندگان خدا سوءظن پیدا می‌کنیم و بدبین می‌شویم. دشمن همین را می‌خواهد. [پیامبر صلی الله علیه و آله] فرمود: نشنوید که بدبین شوید. گوشتان را حفظ کنید. نگذارید هرچیزی وارد گوشتان شود یا چشمتان هرچیزی را ببیند.

وقتی این آلودگی در دل آدم بریزد، نتیجه‌اش این می‌شود که [وقتی] می‌خواهیم نماز بخوانیم، حال و علاقه‌ای نداریم. [وقتی] می‌خواهیم روزه بگیریم، مثل این است که می‌خواهیم از سرمان رفع کنیم. در حالی که باید برای گرسنگی روزه عطش داشته باشیم؛ عطش داشته باشیم که گرسنه شویم. نه اینکه [بگوییم:] من یاد گرفتم در سحر طوری غذا بخورم که در روز هیچ گرسنه نشوم.

[وعدۀ سحر را] معمولی بخور. بگذار گرسنه شوی و گرسنگی را هم بچشی. روزه برای چشیدن گرسنگی هم هست. این زرنگی و هنر نیست که کاری کنیم وقتی ماه رمضان تمام شد، نه تشنگی فهمیده

باشیم و نه گرسنگی. پس از روزه چه چیز فهمیدیم!
همه این‌ها باید در روزه دیده شود.

«وَتَحَنَّنُوا عَلَىٰ أَيْتَامِ النَّاسِ كَمَا يَتَحَنَّنُ عَلَىٰ أَيْتَامِكُمْ»^۱

به یتیمان دیگران رحم و مروت داشته باشید تا
دیگران هم با یتیمان شما [چنین کنند]. همچنین
در بخش دیگری [از خطبه شعبانیه] فرمودند:

«وَمَنْ أَكْرَمَ فِيهِ يَتِيمًا أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ يُلْقَاهُ»^۲

هرکسی یتیمی را نوازش و اکرام کند، [خداوند در
قیامت او را اکرام می‌کند]. نه فقط اطعام، [بلکه]
اکرام کند. اکرام بالاتر از اطعام است. «اطعام» یعنی
فقط غذایی به فرد بدهیم گرسنگی او را برطرف
کنیم؛ اما «اکرام» یعنی شخصیت و فرهنگ او را
حفظ کنیم. ضمناً گرسنه هم نماند. همه این‌ها با
هم است. اکرام کلمه بسیار کاملی است. [حفظ]
فرهنگ، شخصیت، آبرو، عقل، علم، تحصیل، ادب و
آینده [فرد]، همه این‌ها در اکرام هست.

۱. با یتیمان مردم مهربانی کنید تا با یتیمان شما مهربانی شود.

۲. کسی که یتیمی را در این ماه گرامی بدارد، خدا او را در روز قیامت گرامی می‌دارد.

«وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكُمْ»^۱»

بنده همین جمله «توبه کنید» را خدمت شما عرض کنم؛ ولی ممکن است وقتی از اینجا پایین بیایم، خودم هم از یاد ببرم که فرصتی را توبه در نظر بگیریم. در ماه مبارک رمضان، بسیار احتیاج داریم که حقیقتاً توبه کنیم: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.»

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ. الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ.
الْحَيُّ الْقَيُّومُ. بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ. مِنْ جَمِيعِ
ظُلْمِي وَجُرْمِي وَإِشْرَافِي عَلَى نَفْسِي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.^۲

اگر عربی آن را هم بلد نبودیم، به زبان فارسی بگوییم. به خدا بگوییم: خدایا! در این ماه رمضان، قرار ما این است که با تو آشتی و دوستی کنیم. قرار است حرف‌های تو را گوش کنیم.

«وَارْفَعُوا إِلَيْهِ أَيْدِيَكُمْ بِالذُّعَاءِ فِي أَوْقَاتِ صَلَوَاتِكُمْ»^۳»

۲. نک: محمد بن حسن حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۷، قم: آل‌البیت لإحياء التراث، ۱۴۱۶ق، ص ۲۲۵؛ ترجمه: برای همه ستم‌ها، جرم‌ها و زیاده‌روی‌هایم بر خودم، آمرزش می‌جویم از خدا که معبودی جز او نیست، بخشنده و مهربان، زنده و پاینده و پدیدآورنده آسمان‌ها و زمین است؛ و به‌سوی او باز می‌گردم.
۳. دست‌هایتان را در اوقات نماز به دعا بلند کنید.

[پیامبر ﷺ] به دعا (مخصوصاً در وقت نماز) سفارش کرده و فرموده‌اند: موقع نمازها، دستتان را بالا بیاورید و دعا کنید. الحمد لله این‌ها جا افتاده است و می‌بینیم که همه جا پشت نمازها دعا هست.

«فَإِنَّهَا أَفْضَلُ السَّاعَاتِ. يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا بِالرَّحْمَةِ إِلَى عِبَادِهِ»^۱

همه ماه رمضان فضیلت است؛ ولی موقع نماز، گلِ فضیلت ماه مبارک رمضان است. در لحظات نماز، چه نماز جمعه، چه نماز جماعت و چه نمازهای دیگر، خدا به چشم رحمت به شما نگاه می‌کند و گناهانتان را نمی‌بیند. خوبی‌هایتان را می‌بیند.

«يُجِيبُهُمْ إِذَا نَادَوْهُ وَيُلَبِّيهِمْ إِذَا نَادَوْهُ وَيُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوهُ وَيَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِذَا دَعَوْهُ»^۲

[اگر] در دل با خدا حرف بزنید، جوابتان را می‌دهد. [اگر] با صدای بلند هم او را صدا کنید، پاسخ می‌دهد.

۱. آن هنگام بهترین ساعت‌هاست. خدا در این ساعات با رحمت به سوی بندگانش نظر می‌فرماید.

۲. هرگاه با او مناجات نمایند جواب می‌دهد و هرگاه او را ندا کنند لبیک می‌گوید. هرگاه او را صدا می‌زنند با تمام وجود پاسخ می‌دهد و هرگاه او را بخوانند اجابت می‌کند.

هرچیز مشروعی از خدا بخواهید، به شما می‌دهد و دعای شما را اجابت می‌کند. خدای متعال در سوره مبارک بقره به پیغمبر خود فرمود:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

پیغمبر! [وقتی] بنده‌هایم از من جویا شدند و گفتند: خدا را چطور می‌شود دید؟ بگو: من کنار آن‌ها هستم. مستقیم با من حرف بزنند.

«أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَنفُسَكُمْ مَرْهُونَةٌ بِأَعْمَالِكُمْ فَكُفُّوا بِاسْتِغْفَارِكُمْ»^۲

ای مردم! جان، روح و شخصیت شما در رهن کارها و گناهان شماست. وقتی خانه‌ای در رهن است، دیگر صاحب‌خانه نمی‌تواند از آن استفاده کند. چقدر سخت است! خانه را به کسی رهن دادیم که اصلاً نمی‌توانیم از نزدیک خانه خودمان رد شویم. گناهان همین طور

۱. هنگامی که بندگانم از تو درباره من بپرسند، [بگو:] یقیناً من نزدیکم. دعای دعاکننده را زمانی که مرا بخواند اجابت می‌کنم؛ پس

باید دعوت‌م را بپذیرند و به من ایمان آورند تا [به حق و حقیقت] راه یابند [و به مقصد اعلا برسند] (بقره: ۱۸۶).

۲. ای مردم! به درستی که جان‌های شما در گرو اعمال شماست؛ پس با استغفار آزادش کنید.

هستند. گناهان اگر صاحب‌خانه دل ما شوند، ما را رسوا می‌کنند و خیلی به ما آسیب می‌رسانند. [حضرت] فرمودند: با استغفار از رهن گناهان بیرون بیایید. هزینه آن استغفار است. چقدر استغفار می‌ارزد و چقدر محتاج استغفار هستیم! آزاد و راحت و سبک می‌شویم و از گناهان خلاص می‌شویم. آن وقت است که نمازمان نماز می‌شود، رحم و مروت در دلمان جان می‌گیرد، جوانمردی در وجودمان شاکله پیدا می‌کند و فرق می‌کنیم.

«وَتُظْهِرُكُمْ ثَقِيلَةً مِنْ أَوْزَارِكُمْ فَخَفِّفُوا عَنْهَا بِطُولِ سُجُودِكُمْ!»

حضرت به ما می‌فرماید: از وزر و وبال بدی‌هایی که در خودتان دارید، خسته شدید و پشتتان خمیده شد. می‌خواهید پشتتان سبک شود و بارتان را زمین بگذارید؟ وقتی بار سنگینی روی دوش آدم است، ایستاده نمی‌تواند آن را روی زمین بگذارد. می‌نشیند، خم می‌شود و کج می‌شود تا این بار را زمین بگذارد. [حضرت]

۱. پشت‌های شما از گناهانتان سنگین است؛ پس به طول دادن سجود، آن را سبک سازید.

می‌فرماید: شما هم به سجده بروید و این وزر و وبال را از دوشتان زمین بگذارید تا آسوده شوید. سجده خیلی آدم را سبک می‌کند. عجله نداشته باشیم. برای خیلی چیزها وقت زیاد داریم؛ اما برای سجده وقت کم داریم. حتی در همین زندگی دنیایی، ممکن است کارمان به جایی برسد که بخواهیم سجده کنیم؛ اما نتوانیم. [ناچار] مهر را برداریم و به پیشانی بزنیم. تا می‌توانیم از این فرصت‌ها استفاده کنیم. برای خوابیدن هم قبر زمان زیادی برای ما در نظر گرفته است.

«وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى ذِكْرُهُ أَقْسَمَ بِعِزَّتِهِ أَنَّ
لَا يَعْذِبُ الْمُصَلِّينَ وَالسَّاجِدِينَ وَأَنْ لَا يَرَوْعَهُمُ بِالنَّارِ
يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ»^۱

پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ به ما بشارت می‌دهد: بدانید! خدا به عزت و جلال خود سوگند یاد کرده و قسم خورده است که: من نمازگزاران و ساجدین (اهل سجده) را عذاب نمی‌کنم.

۱. بدانید که خدا به عزت خود سوگند یاد کرده است که نمازگزاران و سجده‌کنندگان را عذاب نکند و آن‌ها را به آتش جهنم در روز قیامت نترساند.

﴿يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ﴾ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ﴾ ﴿٣٥﴾
وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ﴾

موقعی که آدم‌ها از آتش جهنم واهمه دارند و از برادر، مادر، پدر، همسر و فرزند خود هم فرار می‌کنند. [یعنی] نزدیک‌ترین کسانی که نسبت به آدم پراز عاطفه هستند. در کرونا کمی این چیزها را دیدیم: انسان جرئت نمی‌کرد در بیمارستان به ملاقات پدر، مادر، فرزند یا همسر خود [برود]. خدا فرموده است: زمانی که هرکسی مشغول گرفتاری خود است، من هوای نمازگزاران، اقامه‌کنندگان نماز و اهل سجده را دارم. خیال آن‌ها راحت باشد.

﴿أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ فَطَّرَ مِنْكُمْ صَائِمًا مُؤْمِنًا فِي هَذَا الشُّهُرِ كَانَ لَهُ بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عِثْقُ رَقَبَةٍ وَمَغْفِرَةٌ لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ﴾^۲.

[حضرت] تشویق به افطاری می‌کنند و می‌فرمایند:

۱. روزی که آدمی از برادر، پدر و مادر و همسر و فرزندانش فرار می‌کند (عبس: ۳۴ تا ۳۶).

۲. ای مردم! هرکس از شما مؤمن روزه‌داری را در این ماه افطار دهد، برای او نزد خدا ثواب یک بنده آزادکردن و آمرزش گناهان گذشته خواهد بود.

اگر کسی که یک افطاری بدهد، مثل این است که برده‌ای را آزاد کرده است و گناهان او آمرزیده می‌شود.

«فَقِيلَ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَيْسَ كُنَّا يُقْدِرُ عَلَيَّ ذَلِكَ. فَقَالَ (ص): اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشَرْبَةِ مِنْ مَاءٍ.»^۱

کسی سؤال می‌کند: یا رسول الله، ما وسع، امکان و هزینۀ آن را نداریم. همه ما که نمی‌توانیم افطاری بدهیم. معلوم می‌شود آدم‌ها همیشه کم‌وبیش گرفتار هزینۀ زندگی، گرانی و مشقت‌های اینچنینی بوده‌اند. حضرت فرمودند: حتی نصف خرما یا حتی یک کاسه آب [افطاری بدهید]. همین هم رسم شده است و در نمازجماعت‌ها، شما مؤمنان [چنین] کاری می‌کنید. ریشه‌اش همین فرمان رسول خداست.

«أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ حَسَّنَ مِنْكُمْ فِي هَذَا الشَّهْرِ خُلِقَهُ كَانَ لَهُ جَوَازًا عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزُلُّ فِيهِ الْأَقْدَامُ.»^۲

۱. شخصی سؤال کرد: یا رسول الله! همه ما قدرت بر آن نداریم. فرمود: با افطاردادن به روزه‌دار، اگرچه به نصف دانۀ خرما یا جرعه‌ای آب، از آتش پرهیزید.

۲. ای مردم! هرکس از شما خُلق خود را در این ماه نیکو سازد، از صراط عبور خواهد کرد در روزی که قدم‌ها بر آن می‌لغزد.

همه ما باید از پل صراط عبور کنیم. کار خیلی سخت است: از مو باریک‌تر و از شمشیر برنده‌تر [است. حضرت] فرمود: کسی می‌تواند راحت عبور کند که اخلاق او درست باشد. اخلاق [درست] فقط این نیست که لبخندی به صورت آدم بیاید. خیلی وقت‌ها هم مصنوعی و الکی [باشد]. اخلاق [درست] یعنی آدم از درون قرآنی باشد. خدا به پیغمبر خود فرمود:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾

چه خلق بزرگی داری! همسر پیغمبر فرمود: «كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ»^۲ اخلاق پیغمبر قرآن است. در رابطه با پدر، مادر، اولاد و همسر و در همه زمینه‌ها، اخلاق ما [باید] قرآنی باشد. در مسائل مالی و اقتصادی، کسی که ربا می‌خورد، رشوه می‌گیرد و حق الناس را نادیده می‌گیرد، اخلاق قرآنی ندارد، حقیقت انسان و قرآن را نمی‌فهمد، خودش را گم کرده و در ضلالت و بیچارگی است.

۱. یقیناً تو بر بلندای سجایای اخلاقی عظیمی قرار داری (قلم: ۴).

۲. نک: احمد بن حنبل، مُسْنَدُ اَحْمَدَ بنِ حَنْبَلٍ، به تحقیق سعید محمد لحام و دیگران، ج ۶، بیروت: الرسالة، ۱۴۱۶ق، ص ۱۶۳: «سَأَلْتُ عَائِشَةَ فَقُلْتُ: 'أَخْبَرَنِي عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.' فَقَالَتْ: 'كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ.'» ترجمه: سعد بن هشام گوید: از عایشه پرسیدم: مرا از اخلاق رسول خدا آگاه کن. او پاسخ داد: به راستی که اخلاق پیامبر همان قرآن بود.

﴿...أَشَدُّ عَلَى الْكُفَّارِ...﴾^۱

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ...﴾^۲

هرچه می‌توانید خودتان را در مقابل دشمنان قوی‌تر کنید و با فساد مبارزه کنید. این‌ها [مصادیق] اخلاق است. عدالت یکی از مهم‌ترین ارکان اخلاقی است. بر هر مؤمنی واجب است عادل باشد. می‌گوییم: امام جماعت باید عادل باشد تا بتوانیم به او اقتدا کنیم یا شاهد وقتی شهادت می‌دهد باید عادل باشد.

۱. از آیه ۲۹ سوره فتح: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطَاؤُهُ فَأَزْرُهُ فَأَسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سَوْفِهِ يُعْجَبُ الرَّعَاعُ لِيُعْظِ بِهْمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ ترجمه: محمد فرستاده خداست. کسانی که با او هستند بر کافران سرسخت و در میان خودشان با یکدیگر مهربان‌اند. همواره آنان را در رکوع و سجود می‌بینی که پیوسته فضل و خشنودی خدا را می‌طلبند. نشانه آنان در چهره‌شان از اثر سجود پیدا است. این است توصیف آنان در تورات. اما توصیفشان در انجیل این است که وجودشان چون زراعتی است که جوانه‌های خود را رویانده؛ سپس تقویتش کرده تا ستبر و ضخیم شده. در نتیجه بر ساقه‌هایش [محکم و استوار] ایستاده است؛ به طوری که دهقانان را [از رشد و انبوهی خود] به تعجب می‌آورد تا خدا به وسیله [انبوهی و نیرومندی] مؤمنان، کافران را به خشم آورد. خدا به کسانی از آنان که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، آمرزش و پاداشی بزرگ وعده داده است.

۲. از آیه ۶۰ سوره انفال: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ وَعَدُوَّكُمْ وَعَدُوَّكُمْ وَعَدُوَّكُمْ لَا تَعْلَمُونَ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾ ترجمه: در برابر آنان، آنچه در قدرت و توان دارید از نیرو [و نفرت و سازوبرگ جنگی] و اسبان ورزیده [برای جنگ] آماده کنید تا به وسیله آن‌ها دشمن خدا، دشمن خودتان و دشمنانی غیر ایشان را بترسانید که نمی‌شناسید؛ ولی خدا آنان را می‌شناسد. هرچه در راه خدا هزینه کنید، پاداشش به‌طور کامل به شما داده می‌شود و مورد ستم قرار نخواهید گرفت.

منظور این است که غیرعادل نباشد؛ وگرنه عادل بودن بر هر مسلمانی واجب است. همه این‌ها [مصادیق] اخلاق است. کرامت انسانی مجمع همه خلقیات نیکوست.

[رسول خدا ﷺ] فرمود: اگر کسی در ماه مبارک رمضان، اخلاق خود را درست کند و انقلابی در اخلاق خود ایجاد کند، راحت از پل صراط عبور می‌کند و در جایی که پاها می‌لغزد، او نمی‌لغزد. ماه رمضان این فرصت را به ما می‌دهد. ما باید استفاده کنیم.

«وَمَنْ خَفَّفَ فِي هَذَا الشَّهْرِ عَمَّا مَلَكَتْ يَمِينُهُ
خَفَّفَ اللَّهُ عَلَيْهِ حِسَابَهُ.»

در ماه رمضان، به کسانی که زیردست شما هستند تخفیف بدهید. کارگری که در کارخانه‌های چندشیفته کار می‌کند، ممکن است فرصت افطاری یا سحری پیدا نکند. هوای آن‌ها را داشته باشیم. آن‌ها هم روزه می‌گیرند. سخت نگیریم و در ماه مبارک رمضان تخفیفی به آن‌ها بدهیم.

۱. کسی که در این ماه بر زیردستانش آسان بگیرد، خدا در قیامت حساب او را آسان سازد.

در هر زمینه دیگری، [مثلاً] کشاورزی، کارگر گرفتیم که برای ما کار کند. بدانیم که [اگر] او روزه است، باید هوای او را داشته باشیم، ساعت کاری او را سبک‌تر بگیریم و توقع زیادی از او نداشته باشیم. [خداوند] فرمود: اگر کسی هوای این بندگان مرا داشته باشد، من هم هوای او را دارم. چه چیزی از این بالاتر!

«وَمَنْ وَصَلَ فِيهِ رَحْمَهُ وَصَلَهُ اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَمَنْ قَطَعَ فِيهِ رَحْمَهُ قَطَعَ اللَّهُ عَنْهُ رَحْمَتَهُ يَوْمَ يَلْقَاهُ!۱»

اگر کسی در این ماه صلہ رحم را شروع کند و قطع رابطه را وصل کند، خدا رحمتش را در قیامت به او وصل می‌کند. چه چیزی از این بالاتر! [اگر] تابه حال به خانه شخصی نمی‌رفتی و به او غضب کرده بودی، غضب را رها کن و با او دوستی کن. کینه‌توزی بد است. اگر کسی رابطه برادری، فامیلی، دوستی و صلہ رحم را

۱. کسی که در این ماه با خویشاوند خود صلہ نماید، خدا او را در قیامت به رحمت خود وصل می‌کند. کسی که در این ماه قطع رحم کند، خدا در روز قیامت رحمت خود را از او قطع می‌کند.

قطع کند، خدا هم رحمتش را از او در قیامت برمی دارد. مگر می توانیم بدون رحمت خدا طاقت بیاوریم! در قیامت بدون رحمت خدا چه می توانیم بکنیم!

«وَمَنْ تَطَوَّعَ فِيهِ بِصَلَاةٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِرَاءَةً مِنَ النَّارِ.»

اگر کسی در ماه رمضان نماز مستحبی به جا بیاورد، براءت از آتش برای او می شود. مخصوصاً می خواهم عمومی و خودمانی تر بگویم. معمولاً همه ما برای سحر بیدار می شویم. [وقتی] در سحر بیدار می شویم، فرصتی هم بگذاریم و حتماً این کار را بکنیم. چنین نباشد که فقط سحری بخوریم. اصل سحری و قلب، معنا، روح و جان روزه همان نماز شب است. هوای آن را هم داشته باشیم.

حتی درباره نماز شب گفته اند: چه ماه رمضان و چه غیر ماه رمضان، اگر نتوانستید به موقع به جا بیاورید، قضای آن را به جا بیاورید. سؤال کردند: ما توفیق نداریم نماز شب بخوانیم. چه کنیم؟ فرمودند: مقید باشید که قضای آن را به جا بیاورید. کم کم به خود آن هم می رسید.

«وَمَنْ أَدَّى فِيهِ فَرَضًا كَانَ لَهُ ثَوَابٌ مِّنْ أَدَّى سَبْعِينَ
فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الشُّهُورِ^۱»

اگر کسی در ماه مبارک رمضان واجبی را به جا بیاورد، هفتاد برابر پای او حساب می‌شود. مثلاً نمازی را قضا کرده است و قضای نماز را در ماه رمضان به جا بیاورد. همین باعث شده است که در بعضی مساجد نمازهای قضا می‌خوانند.

«وَمَنْ أَكْثَرَ فِيهِ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى ثَقُلِ اللَّهُ مِيزَانَهُ
يَوْمَ تَخِفُّ الْمَوَازِينُ^۲»

روز قیامت همه نگاه می‌کنند که ترازوی اعمال خیرشان سبک است یا سنگین است. [حضرت] فرمود: اگر می‌خواهید کفه ترازوی اعمال خیرتان سنگین شود، زیاد بر من صلوات بفرستید.

«وَمَنْ تَلَا فِيهِ آيَةً مِنَ الْقُرْآنِ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرٍ مِّنْ
خَتَمِ الْقُرْآنِ فِي غَيْرِهِ مِنَ الشُّهُورِ^۳»

۱. کسی که نماز واجب به جای آورد، مثل کسی است که در ماه‌های دیگر هفتاد نماز واجب به جا آورد.

۲. کسی که در این ماه بسیار بر من صلوات بفرستد، خدا در روزی که میزان‌ها سبک باشد، ترازوی عمل او را سنگین می‌کند.

۳. هرکس در این ماه آیه‌ای از قرآن را تلاوت کند، ثواب ختم قرآن در ماه‌های دیگر را دارد.

اگر کسی یک آیه از قرآن در ماه مبارک رمضان تلاوت کند، بهتر از ختم قرآن در غیر ماه مبارک رمضان است. قرآن ۶۲۳۶ آیه دارد. ببینید ختم قرآن چقدر ثواب دارد! علتش این است که [اگر] کسی در ماه رمضان با قرآن مأنوس شود، در غیر ماه رمضان هم رابطه‌اش با قرآن قطع نمی‌شود و ادامه پیدا می‌کند.

«أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَانِ فِي هَذَا الشَّهْرِ مُفْتَحَةٌ
فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَنْ لَا يَغْلِقَهَا عَلَيْكُمْ^۱»

بدانید که درهای بهشت در ماه رمضان باز است. نگهبان هم ندارد و هرکس راحت وارد ماه رمضان می‌شود. از خدا بخواهید در غیر ماه رمضان هم این درها باز بمانند. این درهایی که در ماه مبارک رمضان باز است چیست؟ قرآنی است که جلوی ما باز است و با آن ارتباط داریم. ذکر، نماز، عبادت و روزه‌داری، همه این‌ها درهای بهشت است که باز است. کاری کنیم بعد از ماه رمضان این درهای رحمت بسته نشوند.

۱. ای مردم! درهای بهشت در این ماه گشوده است. از خدا بخواهید که [این درها را] به روی شما نبندد.

«وَأَبْوَابُ النَّيِّرَانِ مُغْلَقَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَنْ لَا يَفْتَحَهَا عَلَيْكُمْ»^۱»

درهای جهنم در ماه مبارک رمضان بسته است؛ برای اینکه در ماه رمضان غیبت نمی‌کنیم، دروغ نمی‌گوییم، حرام نمی‌خوریم، حرام نمی‌بینیم و حرام نمی‌گوییم. از خدا بخواهیم که درهای جهنم در غیر ماه رمضان هم باز نشود.

«وَالشَّيَاطِينِ مَغْلُوبَةٌ فَاسْأَلُوا رَبَّكُمْ أَنْ لَا يَسْلُطَ عَلَيْكُمْ»^۲»

شیاطین در ماه رمضان در غل و زنجیر هستند. نمی‌توانند علیه شما کاری کنند. حالا که دست و بال آن‌ها بسته است، از خدا بخواهید که این غل و زنجیر گسسته نشود و در غیر ماه رمضان هم هیچ‌وقت شیطان بر شما مسلط نشود.

کسی که در ماه رمضان گناه می‌کند، دروغ می‌گوید یا غیبت و ظلم می‌کند، شاید شیطان سراغ او نمی‌رود؛ [بلکه] او سراغ شیطان می‌رود. انگار می‌رود به شیطان می‌گوید: من دیدم دست و بال تو بسته است. به تو زحمت ندادم. آمده‌ام که از تو دستور بگیرم.

«قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (ع): فَقُمْتُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ فِي هَذَا الشَّهْرِ. فَقَالَ: يَا أَبَا الْحَسَنِ، أَفْضَلُ

۱. درهای آتش بسته است. از پروردگار خود بخواهید که آن‌ها را به روی شما باز نکند.

۲. شیاطین در بند هستند. از خدا درخواست کنید که آن‌ها را بر شما مسلط نسازد.

الْأَعْمَالُ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْوَرَعُ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ! (۱)

حضرت امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام که پای صحبت رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بودند، سؤال کردند: بهترین کاری که ما در این ماه انجام می‌دهیم چیست؟ چه چیز از همه بهتر است؟ حضرت فرمود: اینکه از حرام‌های خدا دوری کنید و مرتکب حرام‌های خدا نشوید.

امیدواریم سخنان رسول گرامی صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تأثیر معنوی خودش را در دل‌های ما داشته باشد. جامعه ما با این سخنان زیبا و جذاب می‌شود. مهربانی‌ها، دوستی‌ها، خوبی‌ها، ارزش‌ها و عدالت و انصاف، همه در این سخنان هست و ما محتاج این سخنان هستیم. پروردگارا! توفیق عمل به آنچه دستور دادی و پرهیز از آنچه از ما نمی‌پسندی، به همه ما عنایت بفرما.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ

۱. امیرالمؤمنین فرمود: پس برخاستم و عرض کردم: یا رسول الله! بهترین اعمال در این ماه چیست؟ فرمود: یا ابا الحسن! برترین اعمال در این ماه پارسایی است از آنچه خدا حرام کرده است.

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ
نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سَيِّدَيْ
شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى
مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى مُوسَى
بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ
عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ
وَعَلَى الْحُجَّةِ الْقَائِمِ الْمُنْتَظَرِ الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ
وَسَلَامِهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
أوصيكم عباد الله ونفسي بتقوى الله ونظم أمركم.

دعوت به تقوا

در این ماه تقوا و برکات الهی، از خدای متعال می‌خواهیم
که نور تقوا را در دل‌های ما به تلالو بیندازد. ان شاء الله

از برکات تقوایی ماه مبارک رمضان بهره‌مند باشیم.

مناسبت‌های هفته

جا دارد در خطبه دوم به بعضی از مناسبت‌ها بپردازیم:

سالگرد وفات حضرت خدیجه علیها السلام

بنا به نقلی وفات حضرت خدیجه، همسر باوفای رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در سال دهم بعثت است. این جمله را از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کنم:

«قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعٌ:
خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِبٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَمَرْيَمُ
بِنْتُ عِمْرَانَ وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةٌ فِرْعَوْنِ.»

چهار خانم، خانم‌های با فضیلت و اهل بهشت هستند. البته در بهشت هم یکی از آنها سرور همه زنان عالم «مِن الْأُولِينَ وَالْآخِرِينَ» است. یکی خدیجه بنت خُوَيْلِب، همسر رسول خدا، دیگر فاطمه بنت محمد صلی الله علیه و آله، سوم مریم بنت عمران و مادر حضرت عیسی بن مریم صلی الله علیه و آله، چهارم آسیه بنت مزاحم که

همسر فرعون بود؛ ولی کار خدایی کرد. این خانم موسی پروری کرد و در نهضت حضرت موسی علیه السلام و شکست فرعونیان که هنوز هم در حال شکست هستند، سهیم و مؤثر بود.

سالروز شهادت آیت الله محمد باقر صدر وبنت الهدی صدر

شهادت علامه، مجتهد، عالم، فیلسوف، عارف، مفسر قرآن و فقیه بزرگوار، حضرت آیت الله محمد باقر صدر و همچنین خواهر گرامی ایشان [را در پیش داریم] که در میان خانم‌ها عالم بزرگی بودند.

این دو توسط صدام زندانی شدند. نمی‌دانم اعتبار سند آن چقدر است؛ [اما جایی دیدم که گویا] به صدام گفتند: به این خانم کاری نداشته باشید. صدام گفته بود: من نمی‌خواهم تجربه‌ی یزید را تکرار کنم. یزید به زینب علیها السلام کاری نداشت. [اگر] من هم به بنت الهدی، خواهر صدر کاری نداشته باشم، او بعداً برای من [مشکل ایجاد می‌کند]؛ مثل زینب علیها السلام که برای یزید مشکل ایجاد کرد. نمی‌خواهم آن تجربه را داشته باشم؛ لذا این عالم

بزرگوار و آن عالمه که خواهر این عالم بزرگوار بودند، هر دو را به شهادت رساندند. کسانی که به گردن ما حق دارند و مدیون این‌ها هستیم، در این ماه شریف از خدای متعال علو درجات آن‌ها را درخواست می‌کنیم.

روز ملی انرژی هسته‌ای

روز ملی انرژی هسته‌ای است. در هشت سال گذشته، در همه حوزه‌ها، مخصوصاً هسته‌ای، به فناوری‌های علمی جفاهای زیادی شد. خیلی به ما لطمه زدند. خودی‌ها لطمه زدند و زمینه را برای لطمه‌آجانب ایجاد کردند؛ اما رویکردی که الان می‌بینیم، احیای این میراث ارزشمند است. امیدواریم ان‌شاءالله در دولت کریمه حضرت آیت‌الله رئیسی شاهد حرکت‌های جدی و پیشرفت‌های شایان در زمینه هسته‌ای و همه عرصه‌های تکنولوژی باشیم.

سالروز شهادت سیدمرتضی آوینی وروز هنر اسلامی

[سالروز] شهادت هنرمند متعهد، ادیب، خطیب، مرحوم سیدمرتضی آوینی و سید شهیدان اهل قلم

[را در پیش داریم]. آوای ملکوتی این مرد بزرگ در دوران دفاع مقدس همچنان در گوش همه مردم ما طنین انداز است. [به همین مناسبت] روز هنر اسلامی است که همه این‌ها را قدر می‌دانیم.

سالروز سقوط صدام

ایام سقوط صدام هم هست. کسانی که به شیوه صدامی زندگی می‌کنند، ظلم می‌کنند و به آدم‌های بد تکیه می‌کنند، بدانند که سرانجام ظلم و بدی همان است که صدام دید. به هر گوشه عراق که می‌رویم، می‌گویند: این کاخ صدام است. این همه کاخ برای او چه کرد؟ موقعی که او را دستگیر کردند، کجا بود؟ از جایی مثل لانه روباه او را بیرون آوردند. کسی که با خدا بجنگد سرانجام خوار می‌شود. همه کسانی که دست تعدی به بیت‌المال دارند، زمین خواری می‌کنند و حالشان با عدالت بد می‌شود، بدانند که راه به جایی نمی‌برند و خوار و رسوا می‌شوند. هرچه هم جمع کرده‌اند، زمین می‌گذارند و فقط فشار قبر برای خودشان می‌برند. سرانجام صدام برای همه ما درس باشد.

سالروز شهادت سپهبد صیاد شیرازی

[سالروز] شهادت امیر بزرگوار، سپهبد علی صیاد شیرازی، جانشین ستاد کل نیروهای مسلح [را پیش رو داریم] که منافقین در سال ۱۳۷۸ ایشان را به شهادت رساندند. اجانب نمی خواستند این شخصیت بزرگ [در عرصه] باشد. راجع به شهید سردار دل‌ها، حاج قاسم سلیمانی می‌گوییم: خطر «شهید حاج قاسم» برای دشمن خیلی بیشتر از «سردار حاج قاسم» است. همچنین دشمنان ما بدانند: خطر «شهید صیاد شیرازی» هم خیلی بیشتر از «سرلشگر صیاد شیرازی» است. شما آسوده نیستید از دست دلاورمردانی که این شهیدان ما پرورش داده‌اند و در میدان هستند.

شهادت دونفر از روحانیان در حرم امام رضا علیه السلام به دست دشمنان اسلام

شهادت دو تن از روحانیان اهل سنت را در روزهای گذشته داشتیم. دو تن از روحانیان شیعه هم در جوار بارگاه حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام [به شهادت رسیدند]. یک روحانی دیگر هم که مجروح [شد].

شهید اصلانی برادر دو شهید و خود ایشان جانباز دوران دفاع مقدس است. کار او رسیدگی به فقرا در محله‌های فقیرنشین و [رفع] گرفتاری مردم بوده است. تمام دغدغه‌اش این بوده است. شهید دارابی (برادر دیگری که با ایشان به شهادت رسیدند) و عزیز دیگری که مجروح شدند، یاران او بودند و خانوادگی کارشان این بوده است. آن دست شیطانی چنین کسانی را به شهادت رسانده است!

جنایتی که دوروحانی سنی را به شهادت رساند و به روحانیان شیعه هم متعرض شد، مرکز فرماندهی آنها یکی است. گمان نکنیم که این‌ها فرق می‌کنند. همان کسی که دو عالم سنی را به شهادت رسانده است، فکر شیطانی حمله به روحانیان شیعه را هم داشته است؛ برای اینکه شیعه و سنی را با هم می‌بینند. برای اینکه اختلافات کنار رفته و مقاومت اسلامی نیاز دارد که دل‌های ما با هم باشد. آنها خواستند به این جریان آسیب برسانند؛ اما کور خواندند! ان شاء الله برادری شیعه و سنی محکم‌تر خواهد شد و با هم مشت محکمی برای دشمنان ما خواهند شد.

سالگرد رحلت آیت‌الله باریک‌بین

سالگرد رحلت مرحوم آیت‌الله باریک‌بین [در پیش است]. این نماز جمعه سالیان سال با حضور آن عالم زاهد متقی اداره می‌شد. آن بزرگوار قبل از انقلاب، در مبارزه با رژیم منحوش شاهی و در فتنه‌هایی که بعد از پیروزی انقلاب پیش می‌آمد، زحمتهای زیادی کشیدند. همه ما مدیون آن بزرگوار هستیم.

عملیات مسلحانه مقاومت اسلامی در سرزمین‌های اشغالی

عزیزان مجاهد نیروهای مقاومت اسلامی دیشب در اقدامی شجاعانه، مجدداً در تل‌آویو عملیات مسلحانه دیگری انجام دادند که بساط صهیونیست‌ها را به هم ریخته و جرئت نمی‌کنند در خیابان‌ها راه بروند. صهیونیست‌ها بدانند که روزگارشان هر روز بدتر از این خواهد شد. مؤمنان هم بدانند که نیروهای مقاومت هر روز با قوت و قدرت بیشتری وظایف ایمانی خود را به انجام خواهند رساند ان شاءالله.

دعای پایانی

- * پروردگارا! به عزت پیغمبر و آل پیغمبر علیهم‌السلام، در این فرصت‌های استثنایی ماه مبارک رمضان، توفیق بندگی، انس با قرآن و عبادت با حال و حضور به همه ما عنایت بفرما؛
- * خدایا! تو را به پیغمبر و آل پیغمبر علیهم‌السلام قسم می‌دهیم: لحظه جان‌دادن ما را لحظه آسایش و آرامش و رستگاری ما قرار بده؛
- * به [حق] پیغمبر و آل پیغمبر علیهم‌السلام، کینه‌ها، عداوت‌ها، دشمنی‌ها، بدی‌ها و گناهان را از سرزمین وجود ما دور کن؛
- * به [حق] پیغمبر و آل پیغمبر علیهم‌السلام از ما راضی باش؛
- * به [حق] پیغمبر و آل پیغمبر علیهم‌السلام به ما توفیق حلالیت‌خواهی از یکدیگر عنایت بفرما؛
- * سایه عزت و اقتدار رهبر فرزانه انقلاب را بر سر مسلمانان جهان و مستضعفان عالم مستدام بدار؛
- * گذشتگان همه ما، مخصوصاً گذشتگان این جمع نمازگزار را ببخش و بیامرز؛

* به مریض‌های منظور نظر همه مؤمنین و مؤمنات
شفای عاجل عنایت بفرما؛
* فرج مولا و صاحب ما را نزدیک بفرما.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ
مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ
فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ
إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران